

Handläggare: Ann-Catrin Rönnqvist
Telefon: 08-508 09 527

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Planering av boenden för äldre i Stockholms stad – svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Ylva Tengblad
stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bl.a. Norrmalms stadsdelsnämnd med anledning av äldrenämndens förslag till planering för boenden för äldre i Stockholms stad

Förvaltningen ställer sig i stort bakom förslaget, men lämnar ett antal synpunkter att beakta vid planering av boende för äldre. Förvaltningen anser vidare att den för innerstaden gemensamma planeringen av boende för äldre snarast bör påbörjas.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom vård- och omsorgsavdelningen. Stadsdelens pensionärsråd ges vid sitt sammanträde den 19 januari 2009 möjlighet att yttra sig.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bl.a. Norrmalms stadsdelsnämnd med anledning av äldrenämndens förslag till planering för boenden för äldre i Stockholms stad. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 30 januari.

Samtliga remisshandlingar tillhörande ärendet har skickats till nämndens ledamöter på förhand. Handlingarna kan även beställas från registrator Riita Johansson, telefon 508 09 017, samt finns att ta del av vid nämndens sammanträde.

Ärendet

Remissen i korthet

I stadens budget för 2008 har äldrenämnden fått i uppdrag att genomföra en kartläggning av särskilda boenden för äldre samt bedöma efterfrågan och utreda det framtida behovet av olika boendeformer i samarbete med kommunstyrelsen. Detta arbete påbörjades genom en inledande utredning som kommunstyrelsen beställt av Solving, Bohlin & Strömberg. Konsultföretaget redovisade uppdraget i en rapport i februari 2008. Rapportens slutsatser och förslag finns bifogat i sin helhet i de remisshandlingar som skickats ut till nämndens ledamöter.

Heldygnsomsorg

I rapporten konstateras att efterfrågan på heldygnsomsorg prognostiseras minska med ca 350 platser (ca 5 procent) i Stockholms stad under perioden 2007-2016. En avstämning med uppgifterna i verksamhetssystemet Paraplyet visar att behovet är ca 400 platser lägre 2007 än vad som tidigare har prognostiserats.

Servicehus

När det gäller servicehusen anser konsulterna att den planering som nu sker för omstrukturering är rimlig med hänsyn till att det finns alltför många tomma lägenheter, ca 350, per oktober 2007. Uppgifter som konsulterna tagit del av visar att 77 procent av dem som bor på servicehus idag är över 80 år. Denna grupp är mer omvårdnadskrävande. Det kan betyda att behovet av heldygnsomsorg har skjutits upp. Sammantaget skulle detta kunna tyda på att efterfrågan på servicehus i sin nuvarande form inte kommer att öka under den närmaste 10-årsperioden, men att de ändå idag är viktiga som boendeform. Den framtida efterfrågan kan komma

att påverkas av kommunens nya riktlinjer för biståndsbedömning, som är mera generösa med att bevilja den enskilde servicehuslägenhet då bl.a. ålder och den enskildes känsla av otrygghet ska beaktas.

Korttidsvård

En prognos avseende behoven av korttidsvård saknas. Under prognosperioden kommer utbudet att minska med 20 %. Äldreförvaltningen anser att korttidsvård är en viktig strategisk och ekonomisk insats. Genom att satsa på korttidsvård kan behov av permanent plats i vård- och omsorgsboende fördröjas eller till och med undvikas. Korttidsvård bör i första hand bedrivas på särskilda enheter och i huvudsak tillgodoses i den egna regionen.

Länsstyrelsen har framfört kritik till stadsdelsnämnder som har enheter för korttidsvård som inte uppfyller kraven på fullvärdiga lägenheter. Äldreförvaltningen anser att lägenheterna inte behöver vara fullvärdiga eftersom det inte är permanentboende och att staden bör ha en gemensam hållning i denna fråga gentemot Länsstyrelsen så att stadsdelsnämnderna kan hänvisa till detta.

Utbyggnad, omstrukturering och avveckling av vård- och omsorgsboenden för region Innerstaden inklusive Södermalm

Äldreförvaltningens förslag till förändringar av stadens vård- och omsorgsboenden och servicehus per region utgår från Solving, Bohlin & Strömbergs rapport från februari 2008. Till konsulternas siffror har lagts de prognoser som USK uppdaterat, inklusive utökning till år 2030, samt andra förändringar som skett sedan februari.

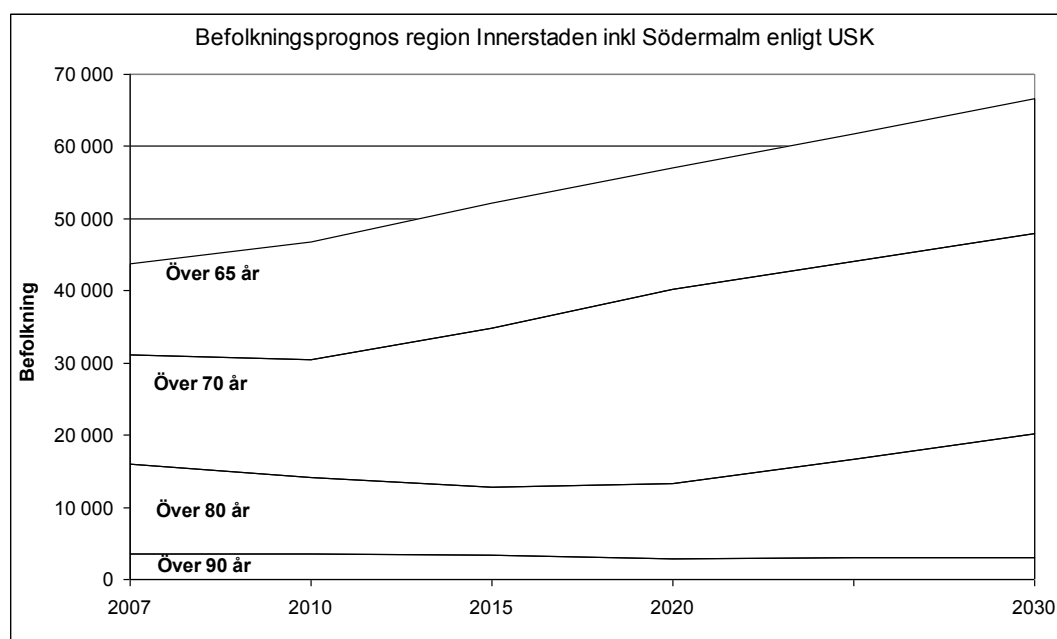
Centrala staden omfattar stadsdelsnämnderna Östermalm, Kungsholmen och Norrmalm. Södermalm, som kommer att få brist på platser, bör enligt äldreförvaltningen planera ihop med Centrala staden, som har ett överskott av platser i vård- och omsorgsboenden.

Inom Norrmalms stadsdelsförvaltning har antalet platser under 2008 minskat med 15 genom omstruktureringar inom heldygnsomsorgen. Södermalms stadsdelsförvaltning har gjort omstruktureringar inom Vintertullens äldreboende, korttidsvården har omvandlats till 16 sjukhemsplatser och inom Hornstulls äldreboende har sjukhemsplatserna omvandlats till korttidsvård. Inom Kungsholmens och Östermalms stadsdelsförvaltningar är all heldygnsomsorg entreprenadupphandlad och antalet platser har därför varit oförändrat under året. I mars 2008 fanns inom regionen 21 tomma servicehuslägenheter.

Norrmalms stadsdelsnämnd har uppdragit åt stadsdelsförvaltningen att tillsammans med Micasa planera för renovering och omstrukturering av Vädurens servicehus.

Befolkningsutveckling Innerstaden inklusive Södermalm

	2007	2010	2015	2020	2030
Befolkning över 65 år enl USK	43 730	46 840	52 130	57 070	66 600
Därav över 70 år	31 160	30 540	34 850	40 180	47 980
Därav Över 80 år	15 940	14 170	12 740	13 350	20 120
Därav över 90 år	3 510	3 550	3 290	2 910	3 010

Lokalernas standard

En undersökning gjord av Micasa visar att Hornstulls servicehus, Dianagården, och Guldbröllopshemmet har relativt stort underhållsbehov.

Äldreförvaltningens förslag

För närvarande finns i dagsläget få lediga platser i region Innerstaden (inklusive Södermalm). Om överskott uppkommer på kort sikt kan platserna enligt utredningen behövas för region Västerort. Omkring år 2011 bör ca 160 platser avvecklas i regionen. Äldreförvaltningen föreslår att de stadsdelsförvaltningar som ingår i region Innerstaden tillsammans utreder vilket eller vilka vård- och omsorgsboenden som är mest lämpliga att avveckla.

Fram till år 2026 är behovet av vård och omsorgsboende tillgodosett i regionen och äldreförvaltningen anser därför att inriktningen för fastigheten Väduren på Norrmalm bör vara någon form av trygghetsboende/seniorboende. Äldreförvaltningen föreslår vidare att Hornstulls sjukhem förblir korttidsvård. Enligt äldreförvaltningens mening behöver sjukhemmet därmed inte byggas om.

I stadens budget för 2008 anføres att lokaler i första hand ska hyras hos staden eller stadens egna fastighetsbolag. I region Innerstaden är ett flertal av fastigheterna hyrda av andra fastighetsägare än stadens egna. I den genomgång av fastigheternas status som genomförts har framkommit att Sabbatsbergsbyn har ett stort underhållsbehov och förhållandevis ineffektivt utnyttjade lokaler och att Körsbärsgården har låg boendestandard.

De boenden som avvecklas bör användas för annan verksamhet under den period som överskott föreligger. På lång sikt kommer dock behovet att öka varför dessa boenden kan komma att behövas som vård- och omsorgsboende igen. Ett eller flera nya seniorboenden/trygghetsboenden i Norra Station och Norra Djurgården bör också byggas som i framtiden lätt kan omdisponeras till vård- och omsorgsboende.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen ställer sig till största delen bakom äldrenämndens förslag till planering för äldres boende i Stockholm.

Stadsdelsförvaltningen anser att äldreförvaltningen särskilt bör beakta följande synpunkter inför planeringen av boenden för äldre.

Planeringsförutsättningarna kan ganska omgående komma att förändras på grund av äldreboendedelegationens slutbetänkande som presenterades i slutet av december 2008. Detta gäller i första hand den form av mellanboende, så kallade trygghetsbostäder, som föreslagits i delbetänkandet. Planeringen kan då behöva revideras med tanke på att servicehusen kan bli aktuella för ombyggnation till trygghetsbostäder.

En annan stor osäkerhetsfaktor är hur LOV, den nya lagen om valfrihet, kommer att påverka äldreboendeplaneringen. På längre sikt kan lagen leda till att det krävs en strukturförändring av stadens vård- och omsorgsboende.

Stadens nya riktlinjer för biståndshandläggning hade ännu inte slagit igenom i prognosen. Utöver riktlinjerna kan förvaltningen även se en förändrad rätts-

praxis där större hänsyn tas till den enskildes ålder och upplevelse av otrygghet. Konsekvenserna av detta kan innebära att behovet av antalet platser med heldygnsvård ökar.

En konsekvens av valfrihetssystemet är ett större krav på flexibilitet i planeringen av boende för äldre. Faktorer som påverkar valet går inte alltid att förutse. Norrmalm är ett eftertraktat stadsdelsområde vid valet av vård- och omsorgsboende. Dels vill de äldre bo kvar i stadsdelen, dels vill många närstående att den äldre skall flytta till stadsdelen utifrån det centrala läget och de goda kommunikationerna. En beredskap för omstrukturering och ombyggnation/nybyggnation bör därför finnas inom stadsdelsområdet.

En viktig aspekt att ta hänsyn till är vilka vård- och omsorgsboenden som är lämpliga att upphandla för entreprenad drift och vilka som är mindre lämpliga utifrån behovsprognos, fastigheternas ågare, underhållsbehov och driftsekonomi.

Äldrenämndens uppfattning att korttidsvård är en viktig strategisk och ekonomisk insats överensstämmer med stadsdelsförvaltningen syn på korttidsvård. Att korttidsvård ska tillgodoses i den egna regionen och att det ska finnas olika inriktningar är också angeläget. Stadsdelsförvaltningen ställer sig bakom äldrenämndens förslag om att staden ska ha en gemensam hållning gentemot Länsstyrelsens synpunkter på enheter för korttidsvård som saknar fullvärdiga lägenheter.

Planeringen inom den nya regionen, Innerstaden, måste påbörjas omgående för att kunna möta de äldres behov på kort sikt.

Äldreförvaltningen menar att Sabbatsbergsbyn är i stort behov av underhåll. Stadsdelsförvaltningen anser dock att lokalerna är i förhållandevis gott skick. Däremot saknar 66 av de 106 lägenheterna egna kök men samtliga har egna badrum. I äldreförvaltningens tjänsteutlåtande uppges att stadsdelsförvaltningen inte anmält behov av något boende för äldre i Norra stationsområdet. Planeringsprocessen för Norra stationsområdet omfattar två perioder, en med byggstart 2010 och en med byggstart 2017. Stadsdelsförvaltningen har för den period som startar 2017 beskrivit behov av ett vård- och omsorgsboende med ca 60 platser.

Stadsdelsförvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar och återoppar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen till kommunstyrelsen.